

Muistio sopimuspalokuntatoiminnasta muodostuvien kulujen kirjaamisesta hyvinvointialueilla

Pelastuslain (379/2011) mukaan sopimuspalokunnalla tarkoitetaan pelastustoimen järjestelmään kuuluvaa vapaaehtoista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa tai sotilaspalokuntaa. Osa sopimuspalokunnista on tehnyt sopimuksen hyvinvointialueen kanssa palokuntayhdistyksen kautta ja osassa sopimuspalokuntia jäsenet (sivutoiminen henkilöstö) toimivat henkilökohtaisella työsopimuksella hyvinvointialueella.

Sopimuspalokunnan tehtäviin ei sisälly merkittävää julkisen vallan käyttöä, kuten viranomaistoimivaltuuksien käyttöä taikka tarkastus- tai valvontatoimintaa. Sopimuspalokuntia käytetään pelastustoimen tehtävissä sekä pelastustoiminnassa (esim. kiireelliset ja kiireettömät pelastustehtävät) että onnettomuuksien ehkäisyssä (esim. koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävät). Lisäksi sopimuspalokuntia käytetään terveydenhuoltoon kuuluvissa ensivastetehtävissä.

Vuonna 2025 Suomessa oli noin 700 sopimuspalokuntaa ja noin 15 000 sopimuspalokuntalaista (sopimuspalokuntalaiset ja sivutoiminen henkilöstö, sopimusperusteisten palokuntien hälytysosastolaiset). Hyvinvointialueiden pelastustoimessa työskentelee noin 4 500 päätoimista henkilöstöä, joten sopimuspalokunnilla on merkittävä rooli pelastustoimen järjestelmässä. Harva-asutusalueilla sopimuspalokuntien rooli korostuu ensilähdön palokuntina (kiireelliset pelastustehtävät), kun taas kaupunkialueilla sopimuspalokuntien tehtävät painottuvat tukitehtäviin.

Sopimuspalokuntien kanssa on solmittu erilaisia sopimuksia, joiden sisältö vaihtelee sopimuksesta riippuen. Sopimuksissa sovituista korvauksista on käytössä erilaisia termejä (esim. perus-, toiminta-, vuosi-, sopimus- ja yhdistyskorvaus sekä sopimus- ja valmiusraha) ja sopimuksissa sovittujen korvausten erittelyiden taso vaihtelee. Kun sopimuspalokunnan kanssa tehtävä sopimus koskee vastikkeellista toimintaa, rajautuu siltä osin avustustilien käyttö pois.

Sivutoimisen henkilöstön kustannukset

- Sivutoiminen henkilöstö on työsopimussuhteessa hyvinvointialueeseen, joka on velvollinen huolehtimaan työntantajavelvoitteista. Nämä kulut kirjataan seuraavasti:
 - o Palkat ja palkkiot: 4000-4099 Palkat ja palkkiot
 - o Lakisääteiset vakuutukset: 4100-4229 Henkilösivukulut
 - o Työterveyshuolto ja työsuojelu kirjataan samoin periaattein kuin muunkin hyvinvointialueen henkilöstön osalta.
- Hyvinvointialue voi lisäksi maksaa sivutoimiselle henkilöstölle esimerkiksi koulutuksen ja varusteita, jolloin näistä syntyvät kulut kirjataan kulun luonteen mukaisille tileille.

Muut suoraan yksittäisille henkilöille maksettavat kustannukset

Sopimuksella maksettavien kustannusten kirjaamista yksittäiselle henkilölle (ei yllä olevat sivutoimiset) ohjaa sopimuspalokunnan kanssa tehty sopimus sekä yleiset kirjanpidon periaatteet. (Kts. myös AURA-käsikirjan ohjeet esim. palkkioista ja asiantuntijapalveluiden ostoista). Näin ollen yleispätevää ohjetta kirjauksiin ei voida antaa ja tulkinta kirjauksesta tulee tehdä alueella.